

2024/1359

22.5.2024

UREDBA (EU) 2024/1359 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 14. maja 2024

o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 78(2) (d) in (e) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Unija bi morala kot območje svobode, varnosti in pravice odpraviti nadzor na notranjih mejah za osebe, na podlagi solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami oblikovati skupno politiko na področju azila in migracij, nadzora na zunanjih mejah in vračanja ter preprečevati nedovoljena gibanja med državami članicami, pri čemer bi morala biti ta politika pravična tudi do državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva ter popolnoma spoštovati temeljne pravice.
- (2) Potreben je celovit pristop s ciljem krepitev medsebojnega zaupanja med državami članicami, ob priznavanju, da je učinkovitost celotnega pristopa odvisna od skupnega obravnavanja vseh sestavnih delov in njihovega celostnega izvajanja.
- (3) Unija in njene države članice se lahko soočajo z migracijskimi izzivi, ki se lahko zelo razlikujejo, zlasti glede na obseg in sestavo prihodov. Zato je bistveno, da ima Unija na voljo različna orodja za odzivanje na vse vrste situacij. S celovitim pristopom, kakor je opisan v Uredbi (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾, vključno s partnerstvi z zadevnimi tretjimi državami, bi bilo treba zagotoviti, da ima Unija na voljo posebna pravila za učinkovito upravljanje migracij, zlasti glede sprožitve obveznega solidarnostnega mehanizma, in da se sprejmejo vsi potrebni ukrepi za preprečitev krize. Ta uredba določa pravila, ki dopolnjujejo ta pristop in pravila iz Direktive 2001/55/ES ⁽⁵⁾, ki se lahko uporabljajo hkrati z njimi.
- (4) Ne glede na uvedbo potrebnih preventivnih ukrepov ni mogoče izključiti, da zaradi okoliščin, na katere Unija in njene države članice nimajo vpliva, pride do kriznih razmer ali primera višje sile na področju migracij in azila. Take izredne razmere lahko vključujejo množične prihode državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva na ozemlje ene ali več držav članic ali instrumentalizacijo migrantov s strani tretje države ali sovražnega nedržavnega akterja

⁽¹⁾ UL C 155, 30.4.2021, str. 58.

⁽²⁾ UL C 175, 7.5.2021, str. 32.

⁽³⁾ Stališče Evropskega parlamenta z dne 10. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 14. maja 2024.

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij ter spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

⁽⁵⁾ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

s ciljem destabilizirati državo članico ali Unijo ali primer višje sile v državi članici. V teh okoliščinah je mogoče, da ukrepi in prožnost iz Uredbe (EU) 2024/1351 in Uredbe (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾ ne zadostujejo za obravnavo takih izrednih razmer. Te izredne razmere se razlikujejo od tistih, v katerih se država članica sooča z resnimi migracijskimi razmerami zaradi kumulativnega učinka prihodov na svoj dobro pripravljen azilni, sprejemni in migracijski sistem ali v katerih je pod migracijskim pritiskom zaradi obsega prihodov, ki sicer ne dosega ravni množičnih prihodov, vendar povzroča nesorazmerne obveznosti za njene dobro pripravljene sisteme; za te primere so ukrepi določeni v Uredbi (EU) 2024/1351. Ta uredba poleg tega ne vpliva na izpolnjevanje obveznosti, ki jih imajo države članice glede vzdrževanja javnega reda in miru ter zagotavljanja notranje varnosti.

- (5) Namen te uredbe je okrepiti pripravljenost in odpornost Unije za obvladovanje kriznih razmer ter olajšati operativno usklajevanje, podporo za zmogljivosti in razpoložljivost financiranja v kriznih razmerah.
- (6) Ta uredba zagotavlja učinkovito uporabo načela solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami ter prilagoditev ustreznih pravil o azilnem postopku, vključno z uporabo hitrega postopka, da bi imele države članice in Unija na voljo potrebna pravna orodja za hiter odziv v kriznih razmerah in primeru višje sile, vključno s prilagoditvijo rokov za izvedbo vseh postopkov.
- (7) Ta uredba zagotavlja, da države članice prejmejo polno podporo v kriznih razmerah in primeru višje sile, tudi prek solidarnostnega mehanizma, ki zagotavlja pravično delitev odgovornosti in uravnoteženje prizadevanj med državami članicami v kriznih razmerah.
- (8) Ta uredba spoštuje temeljne pravice državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva ter upošteva načela, ki so priznana z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti spoštovanje in varstvo človekovega dostojanstva, prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, spoštovanje zasebnega in družinskega življenja, načelo največje koristi otroka, pravico do azila in zaščite v primeru odstranitve, izgona ali izročitve, ter Ženevsko konvencijo o statusu beguncev z dne 28. julija 1951, kakor je bila dopolnjena z Newyorškim protokolom z dne 31. januarja 1967 (v nadaljnjem besedilu: Ženevska konvencija). Uredbo bi bilo treba izvajati v skladu z Listino in splošnimi načeli prava Unije ter mednarodnega prava. Da bi upoštevali, da morajo biti glavna vodila največje koristi otroka v skladu s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah iz leta 1989 in potreba po spoštovanju družinskega življenja ter varovanje zdravja zadevnih oseb, bi bilo treba uporabljati zaščitne ukrepe za mladoletnike in njihove družinske člane ter za prosilce za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: prosilci), katerih zdravstveno stanje zahteva posebno in ustrezno podporo. Pravila in jamstva, določena v Uredbi (EU) 2024/1348, bi se morala še naprej uporabljati za osebe, za katere veljajo odstopanja, določena v tej uredbi, razen kadar ta uredba določa drugače. Pravila, določena v Direktivi (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁾, vključno s pravili o pridržanju prosilcev, bi se morala še naprej uporabljati od trenutka, ko je prošnja za mednarodno zaščito podana.
- (9) Ta uredba ne določa odstopanj od pravil in jamstev, vključno v zvezi z materialnimi pogoji za sprejem, na podlagi Direktive (EU) 2024/1346. Država članica v kriznih razmerah zagotovi dovolj dodatnih kadrovske in materialnih virov, da lahko izpolni svoje obveznosti iz te direktive.

⁽⁶⁾ Uredba (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

⁽⁷⁾ Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

- (10) Pravila in jamstva, določena v uredbah (EU) 2024/1356⁽⁸⁾, (EU) 2024/1358⁽⁹⁾, in (EU) 2024/1347⁽¹⁰⁾ Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktivi (EU) 2024/XXX Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹¹⁾, bi se morala še naprej uporabljati ne glede na odstopanja na podlagi te uredbe. Države članice bi lahko ukrepe iz te uredbe uporabljale le v skladu s pogoji, ki so določeni v izvedbenem sklepu Sveta, sprejetem na podlagi te uredbe, ter kolikor je to nujno potrebno in sorazmerno.
- (11) Sprejetje ukrepov na podlagi te uredbe v zvezi z določeno državo članico ne bi smelo posegati v možnost, da se uporabi člen 78(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (12) Množični prihodi državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva lahko privedejo do tega, da država članica ne more obravnavati prošelj državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva za mednarodno zaščito v skladu s pravili iz Uredbe (EU) 2024/1351 in Uredbe (EU) 2024/1348, kar ima lahko posledice za delovanje azilnega in migracijskega sistema in to ne le v zadevni državi članici, pač pa v celotni Uniji. Zato je treba določiti posebna pravila in mehanizme, ki bi morali omogočiti učinkovito ukrepanje pri obravnavi takih razmer.
- (13) Države članice bi morale razpolagati z zadostnimi kadrovskimi in finančnimi viri ter infrastrukturo, da bi lahko učinkovito izvajale politike upravljanja azila in migracij. Države članice bi morale hkrati z ustreznim usklajevanjem med zadevnimi nacionalnimi organi in z nacionalnimi organi ostalih držav članic zagotoviti, da je njihov azilni ali sprejemni sistem, vključno s službami za zaščito otrok, ali sistem vračanja dobro pripravljen, vključno z načrtovanjem pripravljenosti in pripravo kontingenčnih načrtov, in da ima vsaka komponenta zadostne zmogljivosti.
- (14) Do instrumentalizacije lahko pride, kadar tretja država ali sovražni nedržavni akter spodbuja ali olajšuje gibanje državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva na zunanje meje Unije ali v državo članico, pri čemer taka dejanja kažejo na namero tretje države ali sovražnega nedržavnega akterja, da destabilizira Unijo ali državo članico, in kadar bi taka dejanja lahko ogrozila temeljne funkcije države članice, vključno z vzdrževanjem javnega reda in miru ali zagotavljanjem nacionalne varnosti.
- (15) Primeri, v katerih so nedržavni akterji vpleteni v organizirani kriminal, zlasti tihotapljenje, se ne bi smeli šteti za instrumentalizacijo migrantov, kadar cilj ni destabilizirati Unijo ali državo članico.
- (16) Humanitarna pomoč se ne bi smela šteti za instrumentalizacijo migrantov, kadar cilj ni destabilizirati Unijo ali državo članico.
- (17) Brez poseganja v ukrepe, ki se uporabljajo na drugih področjih politike in na podlagi drugih pravnih instrumentov ter da bi zagotovili takojšen in ustrezen odziv na hibridne grožnje v skladu s pravom Unije in mednarodnimi obveznostmi, se ta uredba osredotoča na posebne ukrepe, ki se uporabljajo na področju migracij in so namenjeni obravnavanju instrumentalizacije.

⁽⁸⁾ Uredba (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

⁽⁹⁾ Uredba (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva ter o zahtevah za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac, ki jih vložijo organi kazenskega pregona držav članic in Europol za namene kazenskega pregona, ter o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite, spremembi Direktive Sveta 2011/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽¹¹⁾ Direktiva (EU) 2024/XXX Evropskega parlamenta in Sveta z dne XXX o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev (še ni objavljena v Uradnem listu).

- (18) V primeru instrumentalizacije lahko državljani tretjih držav in osebe brez državljanstva zaprosijo za mednarodno zaščito na zunanji meji ali na tranzitnem območju države članice, pri čemer so to pogosto osebe, prijete zaradi nezakonitega prehoda zunanje meje po kopnem, morju ali zraku, ali osebe, ki so izkrcane v sklopu akcij iskanja in reševanja. To lahko zlasti povzroči nepričakovano znatno povečanje števila prošenj za mednarodno zaščito na zunanjih mejah. S tega vidika je treba zagotoviti učinkovit in dejanski dostop do postopka mednarodne zaščite v skladu s členom 18 Listine in Ženevsko konvencijo.
- (19) Kar zadeva Ciper, Uredba Sveta (ES) št. 866/2004 ⁽¹²⁾ določa posebna pravila, ki se uporabljajo za črto med območji Republike Ciper, ki so pod dejanskim nadzorom Vlade Republike Ciper, in tistimi območji, ki niso pod njenim dejanskim nadzorom. Primere, v katerih tretja država ali sovražni nedržavni akter spodbuja ali olajšuje gibanje državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da bi prečkali črto, čeprav slednja ne predstavlja zunanje meje, bi bilo treba šteti za instrumentalizacijo, če so prisotni vsi drugi elementi instrumentalizacije.
- (20) Lahko se zgodi, da se država članica sooča tudi z neobičajnimi in nepredvidljivimi okoliščinami, na katere ne more vplivati, njihovim posledicam pa se kljub ravnanju z vso potrebno skrbnostjo ne bi bilo mogoče izogniti. Tak primer višje sile bi lahko državi članici preprečil izpolnjevanje obveznosti iz prava Unije in imel posledice ne le v tej državi članici, temveč v celotni Uniji. Med primere višje sile med drugim spadajo pandemija in naravne nesreče.
- (21) Kadar država članica meni, da se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, bi morala imeti možnost, da zaprosi za odobritev uporabe odstopanj in solidarnostnih ukrepov iz te uredbe. Ta prošnja bi morala vključevati opis razmer in določati, za katere ukrepe zaproša za obravnavo posebnih razmer. Navesti bi morala tudi razloge, na podlagi katerih se za dane razmere zahteva uporaba teh ukrepov in po potrebi navesti, kateri ukrepi so že bili sprejeti za obravnavanje razmer.
- (22) Uporaba ukrepov iz stalnega nabora orodij EU za podporo na področju migracij, vzpostavljenega s členom 6(3) Uredbe (EU) 2024/1351 (v nadaljnjem besedilu: nabor orodij), ne bi smela biti predpogoj za upravičenost do solidarnostnih ukrepov na podlagi te uredbe.
- (23) V kriznih razmerah bi morala država članica, ki se sooča s takimi razmerami, imeti možnost, da druge države članice zaprosi za solidarnostne in podporne ukrepe, ki najbolj ustrezajo njenim potrebam pri upravljanju takih razmer in ki pozivajo k okrepljeni solidarnosti v primerjavi s solidarnostjo iz Uredbe (EU) 2024/1351, da se olajša odgovornost držav članic za obravnavanje kriznih razmer. Okrepljeni solidarnostni in podporni ukrepi bi lahko bili v obliki premestitev, finančnih prispevkov, alternativnih solidarnostnih ukrepov ali kombinacije navedenega.
- (24) V kriznih razmerah ali primeru višje sile bi morala država članica, ki se sooča s takimi razmerami, imeti možnost, da zaprosi za odobritev uporabe odstopanj od ustreznih pravil o azilnem postopku, vključno z azilnim postopkom na meji. Ta prošnja bi morala po potrebi vključevati tudi izbiro zadevne države članice glede izključitve ali prenehanja postopka na meji za določene kategorije prosilcev. Zadevna država članica bi morala imeti možnost, da skupaj s to prošnjo uradno obvesti Komisijo o svoji nameri, da bo uporabila odstopanje od roka za registracijo, še preden se to odstopanje odobri z izvedbenim sklepom Sveta, in o natančnih razlogih, zaradi katerih je potrebno takojšnje ukrepanje. To odstopanje ne bi smelo uporabljati dlje kot deset dni od dneva, ki sledi prošnji, razen če je odobreno v izvedbenem sklepu Sveta. Komisija in Svet bi morala pri izpolnjevanju svojih odgovornosti v okviru postopka odobritve ravnati hitro, da bi omejili časovno vrzel med koncem tega obdobja in sprejetjem ustreznega izvedbenega sklepa Sveta.
- (25) Ker se lahko zgodi, da se država članica istočasno sooča z več različnimi razmerami, opisanimi v tej uredbi, bi ji moralo biti omogočeno, da sočasno zaprosi za različne ukrepe iz te uredbe in da se ji istočasno odobri uporaba teh ukrepov ali upravičenost do teh ukrepov, ki se razumejo kot dopolnjujoči.

⁽¹²⁾ Uredba Sveta (ES) št. 866/2004 z dne 29. aprila 2004 o režimu na podlagi člena 2 Protokola 10 k Aktu o pristopu (UL L 161, 30.4.2004, str. 128).

- (26) Da bi omogočili ustrezno upravljanje kriznih razmer, vključno z instrumentalizacijo, ali primera višje sile ter zagotovili predvidljivost in ustrezno prilagoditev zadevnih pravil o azilnem postopku takim razmeram, tudi o azilnem postopku na meji, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da na podlagi obrazložene prošnje zadevne države članice oceni razmere in z izvedbenim sklepom določi, ali se država članica prosilka sooča s kriznimi razmerami, vključno z instrumentalizacijo, ali primerom višje sile.
- (27) V kriznih razmerah bi morali solidarnostni ukrepi za obravnavanje teh razmer presegati ukrepe iz Uredbe (EU) 2024/1351. Zato bi morala Komisija pri ocenjevanju razmer upoštevati kvantitativne in kvalitativne kazalnike iz člena 9 te uredbe ter utemeljene informacije, ki jih zagotovi država članica prosilka, in informacije, zbrane na podlagi Uredbe (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹³⁾ in Uredbe (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁴⁾ ter Evropskega letnega poročila o azilu in migracijah iz Uredbe (EU) 2024/1351. V primeru instrumentalizacije pa bi morala Komisija tudi upoštevati, zakaj nabor orodij ne zadostuje za obravnavo razmer. Komisija bi morala zbrati dovolj informacij za ustrezno oceno, ali se držav članica prosilka sooča s kriznimi razmerami, vključno z instrumentalizacijo, ali primerom višje sile, ob posvetovanju z ustreznimi agencijami, zlasti z Agencijo Evropske unije za azil (v nadaljnjem besedilu: Agencija za azil), Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo in Agencijo Evropske unije za temeljne pravice, ter z mednarodnimi organizacijami, zlasti Uradom visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) in Mednarodno organizacijo za migracije (IOM), in drugimi ustreznimi organizacijami.
- (28) Da bi zagotovili visoko raven političnega nadzora in podpore ter izražanje solidarnosti Unije, je ustrezno upoštevati, ali je Evropski svet ugotovil, da se Unija ali ena ali več njenih držav članic sooča z instrumentalizacijo migrantov. Zaradi instrumentalizacije migrantov so lahko ogrožene bistvene funkcije države članice, med drugim vzdrževanje javnega reda in miru ali zagotavljanje njene nacionalne varnosti.
- (29) Da bi zagotovili ustrezen odziv, ki je potreben in sorazmeren za obravnavanje razmer, bi bilo treba v predlogu Komisije po potrebi opredeliti posebna odstopanja, za katere bi bilo treba državam članicam odobriti, da jih uporabljajo. Pri instrumentalizaciji migrantov bi bilo treba jasno opredeliti osebe, ki so predmet instrumentalizacije in za katere bi se lahko uporabila ustrezna odstopanja. Pri kriznih razmerah bi morala Komisija, kadar je ustrezno in po posvetovanju z državo članico, ki se sooča s kriznimi razmerami, v svoj predlog vključiti osnutek načrta solidarnostnega odziva, ki navaja ustrezne solidarnostne ukrepe in njihovo raven, potrebno glede na določene krizne razmere, vključno s skupnim številom premestitev, finančnih prispevkov ali alternativnih solidarnostnih ukrepov in njihovo ravnjo, ob priznavanju, da so različne vrste solidarnosti enakovredne, in spoštovanju polne diskrecijske pravice držav članic pri izbiri solidarnostnih ukrepov.
- (30) Medtem ko bi v primeru migracijskega pritiska premestitev ali poravnava obveznosti morala pokrivati 60 % potreb po premestitvi na podlagi Uredbe (EU) 2024/1351, pa je v kriznih razmerah pomembno, da se obravnavajo vse potrebe zadevne države članice po solidarnosti. Zato bi morala imeti država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami, v primeru če se z izvedbenim sklepom Sveta določi načrt solidarnostnega odziva, prednost pri uporabi nedodeljenih solidarnostnih zavez ali tistih solidarnostnih zavez, ki še niso bile izvedene in so na voljo v letnem solidarnostnem fondu, vzpostavljenem v skladu s členom 57 Uredbe (EU) 2024/1351. Če to ni mogoče ali če letni solidarnostni fond ne vsebuje zadostnih zavez za kritje ugotovljenih potreb, bi morala država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami, imeti možnost uporabiti tudi prispevke iz izvedbenega sklepa Sveta, ob priznavanju, da so različne vrste solidarnosti enakovredne. Da bi zadostili vsem potrebam zadevne države članice, če kombinacija zavez za premestitev, ki so na voljo v letnem solidarnostnem fondu in izvedbenem sklepu Sveta, ne zadostuje, bi morale poravnave obveznosti postati obvezne za kritje potreb, določenih v načrtu solidarnostnega odziva. Da bi se to zgodilo, morajo biti na ozemlju prispevajoče države članice prisotne osebe, za katere se uporabljajo poravnave.

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL L 468, 30.12.2021, str. 1).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2019 o evropski mejni in obalni straži ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1052/2013 in (EU) 2016/1624 (UL L 295, 14.11.2019, str. 1).

- (31) Krizne razmere ali primeri višje sile lahko ogrozijo tudi bistvene funkcije države članice. Da bi okrepili medsebojno zaupanje med državami članicami in zagotovili njihovo boljše usklajevanje na ravni Unije, bi bilo treba na Svet prenesti izvedbena pooblastila za sprejetje izvedbenega sklepa, s katerim bi se državi članici odobrila uporaba odstopanj in solidarnostnih ukrepov iz te uredbe, če so izpolnjeni določeni pogoji. Rok za uporabo ukrepov, odobrenih na podlagi prvotnega izvedbenega sklepa, bi moral biti tri mesece. To obdobje bi moralo biti mogoče podaljšati še za nadaljnje tri mesece, potem ko Komisija potrdi nadaljevanje kriznih razmer ali primera višje sile. Svet bi bilo treba pooblastiti, da na podlagi predloga Komisije dodatno podaljša odobritev za uporabo odstopanj in solidarnostnih ukrepov, in sicer za največ tri mesece, če še vedno obstajajo okoliščine, ki upravičujejo podaljšanje odstopanj in solidarnostnih ukrepov. Po potrditvi s strani Komisije, da te razmere še vedno obstajajo, se lahko to obdobje podaljša še za tri mesece. Svet bi bilo treba pooblastiti za razveljavitev uporabe ukrepov na podlagi predloga Komisije, kadar okoliščine, ki upravičujejo uporabo odstopanj in solidarnostnih ukrepov, prenehajo obstajati. Sklep o podaljšanju odobritve lahko vključuje spremembo uporabljenih odstopanj. Komisija in Svet bi morala pri izvajanju svojih pooblastil in izpolnjevanju svojih odgovornosti ves čas zagotavljati spoštovanje načel sorazmernosti in nujnosti.
- (32) Izvedbeni sklep Sveta bi moral, kadar je ustrezno, določiti posebna odstopanja, katerih uporaba se lahko odobri državi članici, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, odvisno od narave posameznega odstopanja, ter določiti datum, od katerega bi se odstopanja lahko uporabljala. Poleg tega bi sklep moral vsebovati razloge, na katerih temelji, in osebno področje uporabe odstopanj.
- (33) V izvedbenem sklepu Sveta bi bilo treba, kadar je ustrezno, določiti načrt solidarnostnega odziva, v katerem bi bili navedeni potrebni posebni solidarnostni in podporni ukrepi ter njihove ravni, ter zaveze prispevajočih držav članic. V ta namen bi bilo treba prevzemanje zavez izvesti v okviru sprejetja izvedbenega sklepa Sveta. Pomembno je zagotoviti popolno diskrecijsko pravico prispevajočih držav članic pri izbiri med vrstami solidarnostnih in podpornih ukrepov.
- (34) Ker je pomembno, da se ukrepi iz te uredbe uporabljajo samo tako dolgo in v takem obsegu, kot je nujno potrebno, bi morala Komisija in Svet stalno spremljati in pregledovati razmere, kar zadeva nujnost in sorazmernost teh ukrepov. V zvezi s tem bi morala Komisija posebno pozornost nameniti spoštovanju temeljnih pravic in humanitarnih standardov, Agencija za azil pa lahko zaprosi, da začne spremljanje azilnega ali sprejemnega sistema zadevne države članice na podlagi člena 15(2) Uredbe (EU) 2021/2303.
- (35) Postopkovna pravila iz Uredbe (EU) 2024/1351 za izvajanje premestitev se uporabljajo za zagotovitev ustreznega izvajanja solidarnostnih ukrepov v kriznih razmerah, ob upoštevanju resnosti in nujnosti teh razmer.
- (36) Da bi zagotovili nemoteno izvajanje solidarnostnega mehanizma na podlagi te uredbe, bi moral koordinator EU za solidarnost poleg nalog, navedenih v Uredbi (EU) 2024/1351, podpirati tudi dejavnosti premestitve ter med državami članicami spodbujati kulturo pripravljenosti, sodelovanja in odpornosti. V kriznih razmerah bi moral koordinator EU za solidarnost vsaka dva tedna pripraviti poročilo o izvajanju in delovanju mehanizma za premestitve. Uradu koordinatorja EU za solidarnost bi bilo treba zagotoviti dovolj osebja in sredstev, da lahko uspešno opravlja svojo nalogo na podlagi te uredbe. Pri izvajanju premestitev bi bilo treba upoštevati predvsem ranljive osebe.
- (37) Pri premestitvah bi bilo treba upoštevati predvsem ranljive osebe, zlasti kadar imajo posebne potrebe glede sprejema v smislu člena 24 Direktive (EU) 2024/1346 ali potrebujejo posebna jamstva v postopku iz členov 20 do 23 Uredbe (EU) 2024/1348. V skladu s členom 24 Direktive (EU) 2024/1346 je za prosilce iz naslednjih kategorij bolj verjetno, da bodo imeli posebne potrebe glede sprejema: mladoletniki, mladoletniki brez spremstva, invalidi, starejše osebe, nosečnice, lezbijke, geji, biseksualne, transspolne in interseksualne osebe, starši samohranilci z mladoletnimi otroki, žrtve trgovine z ljudmi, osebe s hudimi boleznimi, osebe z motnjami v duševnem razvoju, tudi s postravmatsko stresno motnjo, in osebe, ki so bile mučene, posiljene ali so bile podvržene drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, kot so žrtve nasilja na podlagi spola, žrtve pohabljanja ženskih spolnih organov, žrtve otroških in prisilnih porok ali žrtve spolnega nasilja ali nasilja zaradi spola, rase ali vere.

- (38) V nasprotju s pravili iz Uredbe (EU) 2024/1351, kadar državam članicam ne bi bilo treba prevzeti odgovornosti, ki presega njihov pravični delež, bi se v kriznih razmerah pri izvajanju načrta solidarnostnega odziva lahko zgodilo, da ena ali več prispevajočih držav članic prevzame odgovornost za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, ki presega njihov pravični delež. V takih primerih bi morala imeti taka država članica pravico, da v obdobju petih let sorazmerno zmanjša del, ki presega pravičen delež izvajanja solidarnostnih zavez v okviru prihodnjih letnih ciklov Uredbe (EU) 2024/1351. Tako zmanjšanje bi se lahko uporabilo tudi v izvedbenem sklepu Sveta, sprejetem na podlagi člena 4(3) te uredbe, in sicer za ustrezno število prošelj, ki presega pravični delež, ter v petih letih od datuma, ko izvedbeni sklep Sveta, na podlagi katerega je država članica presegla svoj pravični delež, ne velja več. Zmanjšanja v okviru prihodnjih letnih ciklov in v izvedbenem sklepu Sveta bi moralo biti mogoče uporabljati alternativno ali sočasno, če ustrezajo številu prošelj, in ga ne presegajo, za katerega je zadevna država članica presegla svoj pravični delež.
- (39) Kadar se država članica sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, bi morala morda preusmeriti vire v obvladovanje prihoda državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva na njene meje. Zato bi morda ta država članica potrebovala čas za reorganizacijo svojih virov in povečanje svoje zmogljivosti, tudi s podporo ustreznih agencij Unije. Ta država članica bi morda potrebovala tudi več časa za sprejetje odločitev o njihovih prošnjah, ne da bi jim dovolila vstop na ozemlje. V takem primeru bi morala imeti ta država članica možnost, da odstopa od rokov za registracijo in postopka na meji.
- (40) Kadar država članica uporabi enega ali več ukrepov iz te uredbe, bi morala državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva v jeziku, ki ga ti razumejo ali za katerega se razumno domneva, da ga razumejo, obvestiti o uporabljenih odstopanjih in trajanju ukrepov. Države članice morajo obravnavati vse posebne postopkovne potrebe prosilcev in njihove posebne potrebe glede sprejema, ki bi se lahko pojavile, in temu ustrezno na primeren način zagotoviti informacije. Poleg tega bi se morala uporabljati člen 8 Uredbe (EU) 2024/1348 o zagotavljanju informacij in člen 36(3) navedene uredbe o možnosti pritožbe zoper odločitev o prošnji.
- (41) Kadar se uporabljajo odstopanja od azilnega postopka, bi morali pristojni organi upoštevati predvsem zaščitne ukrepe za prosilce s posebnimi postopkovnimi potrebami in posebnimi potrebami glede sprejema, vključno z zdravstvenimi stanji. Zato država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, ne bi smela uporabljati odstopanj od azilnega postopka oziroma bi jih morala prenehati uporabljati, kadar obstajajo zdravstveni razlogi za neuporabo postopka na meji v skladu s členom 53(2), točka (d), Uredbe (EU) 2024/1348 ali kadar prosilec s posebnimi postopkovnimi potrebami ni mogoče zagotoviti potrebne podpore v skladu s členom 53(2), točka (b), navedene uredbe ali kadar prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema ni mogoče zagotoviti potrebne podpore v skladu z Direktivo (EU) 2024/1346. Zadevna država članica bi morala dati prednost obravnavi prošelj oseb s posebnimi postopkovnimi potrebami v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 in posebnimi potrebami glede sprejema, kakor so opredeljene v členu 2, točka 14, Direktive (EU) 2024/1346, zlasti mladoletnikov in njihovih družinskih članov.
- (42) V kriznih razmerah in primeru višje sile bi bilo treba državi članici odobriti, da odstopa od Uredbe (EU) 2024/1348, da registrira prošnje za mednarodno zaščito najpozneje v štirih tednih po njihovi podaji. Tako podaljšanje ne bi smelo posegati v pravice prosilcev za azil, ki jih zagotavljajo Listina, Uredba (EU) 2024/1348 in Direktiva (EU) 2024/1346. Brez poseganja v izjemo, določeno za obdobje med zaposilom in sprejetjem izvedbenega sklepa Sveta, se bi lahko v kriznih razmerah, za katere so značilni množični prihodi državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, podaljšanje obdobja za registracijo uporabilo le v obdobju, določenem v prvotnem izvedbenem sklepu Sveta.
- (43) Kadar se država članica sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, bi morala imeti možnosti, da obravnavo prošelj za mednarodno zaščito na meji podaljša za šest tednov. Podaljšanje se ne bi smelo uporabiti kot dodatno z obdobjem iz člena 51(2), tretji pododstavek, Uredbe (EU) 2024/1348.
- (44) V kriznih razmerah ali primeru višje sile bi država članica morala imeti možnost, da poda prošnjo za ukrepe izmed več možnosti v zvezi z uporabo postopka na meji, pri čemer upošteva sestavo tokov in njihovo raznolikost, odvisno od dejanskih kriznih razmer.

- (45) V kriznih razmerah, za katere so značilni množični prihodi državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, ali v primeru višje sile bi bilo državam članicam morda treba dovoliti, da ne uporabijo postopka na meji za osebe, ki prihajajo iz tretjih držav, za katere je povprečna stopnja ugodno rešenih prošelj za azil na ravni Unije nižja od 20 %. Za uporabo tega odstopanja bi bilo treba v izvedbenem sklepu Sveta oceniti, ali ukrepi iz kontingenčnega načrta zadevne države članice iz člena 32 Direktive (EU) 2024/1346 zadostujejo za obravnavo teh razmer. Države članice so v vsakem primeru obvezane uporabiti postopek na meji v primerih iz člena 42(1), točki (c) in (f), Uredbe (EU) 2024/1348.
- (46) V kriznih razmerah, za katere so značilni množični prihodi državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, ki zaprosijo za mednarodno zaščito, bi bilo državam članicam morda treba dovoliti, da znižajo prag za obvezno uporabo postopka na meji iz člena 42(1), točka (j), Uredbe (EU) 2024/1348. Znižani prag v nobenem primeru ne bi smel biti nižji od 5 %. Države članice so obvezane uporabiti postopek na meji v primerih iz člena 42(1), točki (c) in (f), navedene uredbe.
- (47) V kriznih razmerah, za katere so značilni množični prihodi državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, ki zaprosijo za mednarodno zaščito, bi bilo morda treba razširiti področje uporabe postopka na meji iz člena 43 Uredbe (EU) 2024/1348 in državam članicam omogočiti, da v okviru postopka na meji sprejmejo odločitev tudi o utemeljenosti prošnje, kadar imajo prosilci državljanstvo tretje države oziroma kadar so osebe brez državljanstva nekoč običajno prebivale v tretji državi, če je zanje delež ugodno rešenih prošelj za mednarodno zaščito na ravni EU 50 % ali manj. Zato bi morale pri uporabi kriznega postopka na meji države članice še naprej uporabljati postopek na meji, kakor je določen v členih 43 do 54 navedene uredbe, vendar bi lahko njegovo uporabo razširile na državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki prihajajo iz tretjih držav, za katere je povprečna stopnja ugodno rešenih prošelj za azil na ravni Unije višja od 20 %, vendar nižja od 50 %, pri tem pa upoštevale hitro spreminjajoče se potrebe po zaščiti, ki se lahko pojavijo v izvorni državi, kot se odraža v četrletnih posodobitvah podatkov Eurostata. Ta razširitev področja uporabe postopka na meji ne bi smela vplivati na razloge in druga pravila, ki se uporabljajo za obvezni postopek na meji na podlagi navedene uredbe. Kadar se državi članici odobri razširitev področja uporabe postopka na meji, se prošnje, obravnavane po tem postopku, ne bi smele šteti kot del ustrezne zmogljivosti na podlagi člena 47, pa tudi ne v uporabo letne zgornje meje na podlagi člena 50 navedene uredbe.
- (48) Pridrzanje prosilcev bi bilo treba uporabljati v skladu z osnovnim načelom, da se osebe ne bi smelo pridržati zgolj zato, ker prosijo za mednarodno zaščito, zlasti v skladu z mednarodnimi pravnimi obveznostmi držav članic ter členom 31 Ženevske konvencije. V skladu z Direktivo (EU) 2024/1346 mladoletniki praviloma ne bi smeli biti pridržani, temveč bi jih bilo treba namestiti v objekte s posebno ureditvijo za mladoletnike, kadar je ustrezno tudi v skupnostne namestitve, kjer jim ni odvzeta prostost. Tako pridržanje se glede na njegov negativen vpliv na mladoletnike v skladu s pravom Unije lahko uporabi izključno v izjemnih okoliščinah, kadar je to nujno potrebno, le v skrajnem primeru, za najkrajši možni čas in nikoli v prostorih zapora ali kakršnem koli drugem objektu, namenjenem preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj. Mladoletniki ne smejo biti ločeni od staršev ali skrbnikov, načelo enotnosti družine pa bi moralo v primeru družin z mladoletniki na splošno voditi k uporabi ustreznih alternativ pridržanju v zanje primernih namestitvenih objektih. Poleg tega je treba storiti vse, kar je mogoče, da se zagotovi, da je na voljo in dostopna vrsta ustreznih izvedljivih alternativ pridržanju mladoletnikov.
- (49) V primeru instrumentalizacije in da bi preprečili, da bi tarča tretje države ali sovražnega nedržavnega akterja postali državljani tretjih držav določenih narodnosti ali kategorij ali osebe brez državljanstva, bi morala imeti država članica pri odločanju o utemeljenosti vseh prošelj za mednarodno zaščito v okviru postopka na meji, kakor je določen v členih 44 do 55 Uredbe (EU) 2024/1348, možnost odstopanja od azilnega postopka, določenega v tej uredbi. Spoštovati je treba načela in jamstva, določena v navedeni uredbi. V izvedbenem sklepu Sveta, s katerim se državi članici odobri uporaba navedenih odstopanj, bi bilo treba določiti, kateri državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva so predmet instrumentalizacije. Pri uporabi tega odstopanja bi bilo treba posebno pozornost nameniti nekaterim kategorijam državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, ki so bili predmet instrumentalizacije, zlasti mladoletnikom, mlajšim od 12 let, in njihovim družinskim članom ter ranljivim osebam s posebnimi postopkovnimi potrebami ali posebnimi potrebami glede sprejema. Zato bi bilo treba te skupine izključiti iz postopka na meji ali pa bi se moral zanje ta postopek prenehati uporabljati, kadar se pri individualni oceni ugotovi, da bi bile njihove prošnje po vsej verjetnosti utemeljene. Izbira med tema alternativama je prepuščena presoji države članice, ki zaprosi za uporabo tega odstopanja. Izbira, navedena v prošnji, bi se morala odražati v izvedbenem sklepu Sveta o odobritvi uporabe tega odstopanja. Razširitev področja uporabe postopka na meji v primeru instrumentalizacije ne bi smela vplivati na razloge in druga pravila, ki se uporabljajo za obvezni postopek na

meji na podlagi Uredbe (EU) 2024/1348. Kadar se državi članici odobri razširitev področja uporabe postopka na meji, se prošnje, obravnavane po tem postopku, ne bi smele šteti kot del ustrezne zmogljivosti na podlagi člena 48, pa tudi ne v uporabo letne zgornje meje v skladu s členom 51 navedene uredbe.

- (50) V podporo zadevni državi članici pri zagotavljanju potrebne pomoči državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki spadajo v področje uporabe te uredbe, bi morale imeti agencije Združenih narodov, zlasti UNHCR, ter druge ustrezne partnerske organizacije, ki jim države članice poverijo posebne naloge, dejanski dostop do meje pod pogoji, določenimi v Direktivi (EU) 2024/1346 in Uredbi (EU) 2024/1348. UNHCR bi bilo treba omogočiti dostop do prosilcev, tudi tistih na meji. V ta namen bi morala zadevna država članica zagotoviti sodelovanje s temi organizacijami.
- (51) Določiti bi bilo treba posebna pravila za krizne razmere, za katere so značilni množični prihodi, ali za primer višje sile, da se državam članicam pod strogimi pogoji omogoči podaljšanje rokov, določenih v Uredbi (EU) 2024/1351, kadar navedenih rokov zaradi izrednih razmer ni mogoče upoštevati. Tako podaljšanje bi se moralo istočasno uporabljati za roke, določene za pošiljanje zahtev za sprejem in obvestil o ponovnem sprejemu ter za odgovarjanje nanje, in za rok za predajo prosilca odgovorni državi članici. Roke bi bilo treba podaljšati ne glede na to, ali so v navedeni uredbi za nekatere primere določeni krajši roki ali ne.
- (52) Da se zagotovi učinkovit dostop do postopka za priznanje mednarodne zaščite, bi bilo treba, kadar se predaja ne izvede zaradi nadaljevanja kriznih razmer, za katere so značilni množični prihodi, ali primera višje sile ali kadar država članica, ki mora izvesti predajo, le-te, ko je prosilec na voljo njenim pristojnim organom, ne izvede, določiti najdaljši rok za izvedbo predaje državi članici, ki se sooča s temi razmerami. Ta najdaljši rok ne bi smel biti daljši kot eno leto od sprejetja zahteve za sprejem ali od potrditve obvestila o ponovnem sprejemu s strani druge države članice ali od končne odločbe o pritožbi ali reviziji odločbe o predaji z odložilnim učinkom v skladu s členom 43(3) Uredbe (EU) 2024/1351. Ta najdaljši rok ne posega v možnost podaljšanja rokov na podlagi člena 46(2) navedene uredbe za izvedbo predaje.
- (53) Da bi se izognilo temu, da bi skupni evropski azilni sistem zaradi množičnih prihodov tako izjemnega obsega in intenzivnosti postal nefunkcionalen, da bi lahko, če razmere ne bi obravnavala Unija kot celota, tudi če ima država članica dobro pripravljen azilni in sprejemni sistem ter sistem vračanja, pri obravnavi prosilcev povzročil resno tveganje resnih pomanjkljivosti, bi morala imeti država članica v teh najbolj izjemnih okoliščinah možnost, da je oproščena svoje obveznosti ponovnega sprejema prosilca na podlagi člena 16(2) in člena 38(4) Uredbe (EU) 2024/1351. Da pa uporaba takega odstopanja ne bi povzročila dodatnega pritiska na državo članico, ki se sooča z navedenimi razmerami, bi se moralo to odstopanje retroaktivno uporabljati zgolj za vloge, ki so že bile registrirane v tej državi članici v zadnjih štirih mesecih pred datumom sprejetja izvedbenega sklepa Sveta.
- (54) Kadar v skladu z Uredbo (EU) 2024/1347 objektivne okoliščine kažejo na to, da bi lahko bile prošnje za mednarodno zaščito skupin prosilcev iz določene izvorne države ali ki so nekoč tam imeli običajno prebivališče ali dela te države ali na podlagi meril iz navedene uredbe utemeljene, je v interesu organov za presojo in zadevnih prosilcev, da se obravnava utemeljenosti prošnje čim prej zaključi ter omogoči hitro in učinkovito priznanje mednarodne zaščite v kriznih razmerah.
- (55) Prosilci, katerih prošnje se obravnavajo v okviru hitrega postopka iz te uredbe, uživajo vse pravice in jamstva, do katerih so prosilci upravičeni v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348, vključno s pravico do obveščeniosti in učinkovitega pravnega sredstva.
- (56) Pri uporabi priporočila Komisije o hitrem postopku ne bi smelo biti razgovora o vsebini, vendar če obstajajo dvomi o tem, ali prosilec spada v kategorijo oziroma kategorije oseb, določenih v tem priporočilu, ali o tem, ali naj se uporabijo razlogi za izključitev, bi bil tak razgovor morda potreben. V vseh primerih postopek ne bi smel trajati dlje kot štiri tedne od datuma vložitve prošnje. Kadar država članica ugotovi, da prosilec ogroža notranjo varnost, bi morala imeti možnost, da za tega prosilca ne uporabi hitrega postopka. V takšnih okoliščinah bi bilo treba prošnjo obravnavati v skladu s členoma 36 in 40 Uredbe (EU) 2024/1348.

- (57) Prosilci, katerih prošnje se obravnavajo v okviru hitrega postopka iz te uredbe, bi morali v skladu s členom 29 Uredbe (EU) 2024/1348 prejeti dokument, ki potrjuje njihov status v jeziku, ki ga razumejo ali za katerega se lahko razumno predvideva, da ga razumejo.
- (58) Z ustreznimi agencijami Unije, UNHCR in drugimi ustreznimi organizacijami se lahko opravi posvetovanje v različnih fazah uporabe hitrega postopka.
- (59) Da bi države članice zagotovile zadostno raven pripravljenosti na krizne razmere, bi morale v svoje kontingenčne načrte vključiti ukrepe, potrebne za odzivanje na krizne razmere in njihovo reševanje, vključno z ukrepi, potrebnimi za premagovanje izzivov pri delovanju skupnega evropskega azilnega sistema in za zaščito pravic prosilcev in upravičencev do mednarodne zaščite ter za spodbujanje prihodnje odpornosti v zadevni državi članici. Države članice bi morale uporabiti tudi vsa orodja, ki so na voljo na podlagi nacionalnega prava in prava Unije, vključno z uporabo orodij za predvidevanje in zgodnje opozarjanje v okviru mehanizma EU za pripravljenost na krize v zvezi z migracijami in upravljanje takih kriz iz Priporočila Komisije (EU) 2020/1366⁽¹⁵⁾.
- (60) Brez poseganja v navedeno bi bilo treba v kriznih razmerah po potrebi uporabiti vse krizne mehanizme, vključene v nabor orodij, zlasti finančno in operativno podporo, ki jo lahko agencije Unije, skladi Unije in mehanizem Unije na področju civilne zaščite zagotovijo v skladu z veljavnimi pravnimi akti. Nato bi morala Komisija v okviru foruma na tehnični ravni za migracije zagotoviti usklajevanje in izmenjavo informacij z drugimi platformami, ki so pomembne za obvladovanje kriznih razmer, vključno z mrežo EU za pripravljenost na migracije in krizno upravljanje v skladu s Priporočilom (EU) 2020/1366 ter enotno ureditvijo za politično odzivanje na krize (IPCR).
- (61) Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile lahko zaprosi za podporo Agencijo za azil, Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo ali Europol v skladu z njihovimi pooblastili. Agencija za azil lahko po potrebi tudi predlaga pomoč na lastno pobudo v skladu s členom 16(1), točka (d), Uredbe (EU) 2021/2303, medtem ko lahko Evropska agencija za mejno in obalno stražo v dogovoru z zadevno državo članico predlaga pomoč na področju vračanja v skladu s členi 48, 50, 52 in 53 Uredbe (EU) 2019/1896, Europol pa lahko predlaga pomoč v skladu s členom 6(1) Uredbe (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁶⁾.
- (62) V podporo državam članicam, ki izvajajo premestitev kot solidarnostni ukrep, bi bilo treba zagotoviti finančno podporo iz proračuna EU, tudi iz tematskega instrumenta, kakor je določeno v Uredbi (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁷⁾.
- (63) Ker ciljev te uredbe, in sicer zagotovitev ustrezne prilagoditve pravil o azilnih postopkih ter, kadar je ustrezno, o solidarnosti, da bi se države lahko odzvale na krizne razmere in v primeru višje sile na področju upravljanja azila in migracij v Uniji, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov tega ukrepanja lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (64) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja. Ker člena 12 in 13 ter členi 1 do 6, kolikor se nanašajo na odstopanja iz členov 12 in 13, te uredbe pomenijo spremembe v smislu člena 3 Sporazuma, sklenjenega med Evropsko skupnostjo in Kraljevino Dansko o merilih in mehanizmih za določitev države, odgovorne za obravnavanje prošnje za azil, vložene na Danskem ali v kateri koli drugi državi članici Evropske unije, in o „Eurodacu“ za primerjavo prstnih odtisov zaradi učinkovite uporabe Dublinske konvencije⁽¹⁸⁾, mora Danska uradno obvestiti Komisijo o svoji odločitvi glede izvajanja vsebine takih sprememb ob sprejetju sprememb ali v 30 dneh po sprejetju.

⁽¹⁵⁾ Priporočilo Komisije (EU) 2020/1366 z dne 23. septembra 2020 o mehanizmu EU za pripravljenost na krize v zvezi z migracijami in upravljanje takšnih kriz (UL L 317, 1.10.2020, str. 26).

⁽¹⁶⁾ Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L 135, 24.5.2016, str. 53).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2021/1147 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Sklada za azil, migracije in vključevanje (UL L 251, 15.7.2021, str. 1).

⁽¹⁸⁾ UL L 66, 8.3.2006, str. 38.

- (65) V skladu s členoma 1 in 2 ter členom 4a(1) Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, in brez poseganja v člen 4 navedenega protokola Irska ne sodeluje pri sprejetju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v njej ne uporablja.
- (66) Kar zadeva Islandijo in Norveško, predstavljata člena 12 in 13 ter členi 1 do 6, kolikor se nanašajo na odstopanja iz členov 12 in 13, te uredbe novo zakonodajo na področju, ki ga ureja vsebina Priloge k Sporazumu, sklenjenemu med Evropsko skupnostjo in Republiko Islandijo ter Kraljevino Norveško, o kriterijih in mehanizmih za določitev države, odgovorne za obravnavo prošnje za azil, vložene v državi članici, na Islandiji ali na Norveškem ⁽¹⁹⁾.
- (67) Kar zadeva Švico, predstavljata člena 12 in 13 ter členi 1 do 6, kolikor se nanašajo na odstopanja iz členov 12 in 13, te uredbe akte ali ukrepe, ki spreminjajo ali nadgrajujejo določbe člena 1 Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o merilih in mehanizmih za določitev države, odgovorne za obravnavo prošnje za azil, vložene v državi članici ali v Švici ⁽²⁰⁾.
- (68) Kar zadeva Lihtenštajn, predstavljata člena 12 in 13 ter členi 1 do 6, kolikor se nanašajo na odstopanja iz členov 12 in 13, te uredbe akte ali ukrepe, ki spreminjajo ali nadgrajujejo določbe člena 1 Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o merilih in mehanizmih za določitev države, odgovorne za obravnavo prošnje za azil, vložene v državi članici ali v Švici, na katerega se nanaša člen 3 Protokola med Evropsko skupnostjo, Švicarsko konfederacijo in Kneževino Lihtenštajn o pristopu Kneževine Lihtenštajn k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o merilih in mehanizmih za določitev države, odgovorne za obravnavo prošnje za azil, vložene v državi članici ali v Švici ⁽²¹⁾ –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I
SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba obravnava izredne krizne razmere, vključno z instrumentalizacijo, in primere višje sile na področju migracij in azila v Uniji z začasnimi ukrepi. Določa okrepljene solidarnostne in podporne ukrepe, ki nadgrajujejo Uredbo (EU) 2024/1351, ob zagotavljanju pravične delitve odgovornosti, ter začasna posebna pravila, ki odstopajo od pravil iz uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1348.
2. Začasni ukrepi, sprejeti na podlagi te uredbe, izpolnjujejo zahteve glede nujnosti in sorazmernosti, so primerni za doseganje zastavljenih ciljev in zagotavljajo varstvo pravic prosilcev in upravičencev do mednarodne zaščite ter so skladni z obveznostmi držav članic na podlagi Listine, mednarodnega prava in pravnega reda Unije na področju azila. Ta uredba ne vpliva na temeljna načela in jamstva, ki izhajajo iz zakonodajnih aktov, od katerih so dovoljena odstopanja na podlagi te uredbe.
3. Ukrepi sprejeti na podlagi te uredbe se uporabljajo le, kolikor so nujno potrebni glede na zahtevnost razmer, začasno in omejeno ter zgolj v izjemnih okoliščinah. Države članice lahko uporabijo ukrepe iz poglavja IV in koristijo ugodnosti ukrepov iz poglavja III le na prošnjo in v obsegu, določenem v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3), brez poseganja v člen 10(5).
4. V tej uredbi krizne razmere pomeni:

⁽¹⁹⁾ UL L 93, 3.4.2001, str. 40.

⁽²⁰⁾ UL L 53, 27.2.2008, str. 5.

⁽²¹⁾ UL L 160, 18.6.2011, str. 39.

- (a) izjemni primer množičnih prihodov državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva v državo članico po kopnem, zraku ali morju, vključno z osebami, ki se izkrcajo po operacijah iskanja in reševanja, pri čemer ti dogodki nastopijo v tolikšnem obsegu in so take narave, pri čemer se med drugim upoštevajo število prebivalcev, BDP in geografske posebnosti države članice, tudi velikost ozemlja, da zaradi njih dobro pripravljeni azilni sistem države članice, njen sprejemni sistem, vključno s službami za zaščito otrok, ali sistem vračanja postane nefunkcionalen – tudi kot posledica razmer na lokalni ali regionalni ravni –, kar ima lahko resne posledice za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema, ali
- (b) instrumentalizacijo migrantov, ko tretja država ali sovražni nedržavni akter spodbuja ali olajšuje prihod državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva na zunanje meje ali v državo članico z namenom, da bi destabiliziral Unijo ali državo članico, in kadar bi taka dejanja ogrozila temeljne funkcije države članice, tudi vzdrževanje javnega reda in miru ali zagotavljanje njene nacionalne varnosti.

Države članice lahko zaprosijo za dovoljenje za uporabo ukrepov iz poglavij III in IV, zlasti v primeru nepričakovanega znatnega povečanja števila primerov prošenj za mednarodno zaščito na zunanjih mejah. Države članice lahko uporabijo odstopanja, določena v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3), v primeru instrumentalizacije le v zvezi z državljani tretjih držav ali oseb brez državljanstva, ki so predmet instrumentalizacije in so prijete ali odkrite v bližini zunanje meje, kar pomeni kopenske meje držav članic, vključno z mejami na rekah in jezerih, meje na morju in letališčih, rečnih, morskih in jezerskih pristaniščih, pod pogojem, da ne gre za notranje meje, v povezavi z nedovoljenim prehodom po kopnem, morju ali zraku ali ki se izkrcajo po operacijah iskanja in reševanja ali so se javile na mejnih prehodih.

5. Za namene te uredbe višja sila pomeni neobičajne in nepredvidljive okoliščine, na katere država članica ne more vplivati in posledicam katerih se kljub ravnanju z vso potrebno skrbnostjo ni bilo mogoče izogniti, ki tej državi članici preprečujejo, da bi izpolnjevala svoje obveznosti na podlagi uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1348.

POGLAVJE II UPRAVLJANJE

Člen 2

Obrazložena prošnja države članice

1. Kadar država članica meni, da je v kriznih razmerah ali se sooča s primerom višje sile, lahko glede na te izjemne okoliščine Komisiji predloži obrazloženo prošnjo za koriščenje solidarnostnih ukrepov, ki bi omogočili ustrezno upravljanje teh razmer, in za odobritev morebitnih odstopanj od ustreznih pravil o azilnem postopku ob hkratnem zagotavljanju spoštovanja temeljnih pravic prosilcev.
2. Obrazložena prošnja iz odstavka 1 vključuje:
- (a) opis:
- (i) kako je azilni in sprejemni sistem zadevne države članice, vključno s službami za zaščito otrok, postal nefunkcionalen zaradi kriznih razmer iz člena 1(4), točka (a), ter opis dotlej sprejetih ukrepov za obvladovanje razmer in utemeljitev, zakaj sistem države članice kljub dobri pripravljenosti in že sprejetim ukrepom ne more obvladati razmer, ali
- (ii) kako se država članica sooča z instrumentalizacijo iz člena 1(4), točka (b), ki ogroža njene bistvene funkcije, tudi vzdrževanje javnega reda in miru ali zagotavljanje njene nacionalne varnosti, ali
- (iii) kako se država članica sooča z neobičajnimi in nepredvidljivimi okoliščinami, na katere ne more vplivati in katerih posledic kljub vsej potrebni skrbnosti ni bilo mogoče preprečiti, ter kako ji ta primer višje sile preprečuje izpolnjevanje obveznosti iz člena 27, člena 45(1) in člena 51(2) Uredbe (EU) 2024/1348 ter členov 39, 40, 41 in 46 Uredbe (EU) 2024/1351;
- (b) po potrebi vrsto in raven solidarnostnih ukrepov iz člena 8(1), za katere meni, da so potrebni;

- (c) po potrebi odstopanja iz členov 10 do 13, za katera meni, da so potrebna, ter
- (d) če država članica zaprosi za uporabo odstopanja iz člena 11(6), ali namerava izključiti posebne kategorije prosilcev iz odstavka 7, točka (a), ali odstavka 7, točka (b), navedenega člena ali prenehati izvajati postopek na meji za posebne kategorije prosilcev po individualni oceni iz odstavka 9 navedenega člena.

Člen 3

Izvedbeni sklep Komisije o določitvi kriznih razmer ali primera višje sile

1. Komisija po predložitvi obrazložene prošnje iz člena 2 v tesnem sodelovanju z državo članico prosilko in v posvetovanju z ustreznimi agencijami Unije in mednarodnimi organizacijami, zlasti UNHCR in IOM, hitro oceni razmere ter, kadar so pogoji iz člena 1 izpolnjeni, sprejme izvedbeni sklep iz odstavka 8 tega člena.
2. Komisija lahko sprejme tudi priporočilo o uporabi hitrega postopka za priznanje mednarodne zaščite nekaterim kategorijam prosilcev iz člena 14.
3. Komisija nemudoma uradno obvesti Evropski parlament, Svet in države članice, da pripravlja oceno iz odstavka 1.
4. Komisija pri ocenjevanju, ali se država članica sooča z instrumentalizacijo iz člena 1(4), točka (b), te uredbe, med drugim oceni:
 - (a) ali tretja država ali sovražni nedržavni akter olajšuje gibanje državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva v Unijo;
 - (b) ali informacije, ki jih je predložila država članica, ustrezno odražajo, da je cilj katerega koli dejanja iz točke (a) destabilizirati Unijo ali zadevno državo članico;
 - (c) ali je prišlo do nepričakovanega znatnega povečanja števila primerov prošenj za mednarodno zaščito na zunanjih mejah ali v zadevni državi članici v primerjavi s povprečnim številom prošenj;
 - (d) ali odziva na posledice instrumentalizacije za migracijski in azilni sistem zadevne države članice ni mogoče zadovoljivo obravnavati z ukrepi iz nabora orodij v skladu s členom 6(3) Uredbe (EU) 2024/1351.
5. Komisija ob upoštevanju obrazložene prošnje iz člena 2 ter glede na predložene informacije in kazalnike za zadevno državo članico iz člena 9 Uredbe (EU) 2024/1351 ugotovi, ali so izpolnjeni pogoji glede razmer, s katerimi se sooča država članica, iz člena 1. Komisija oceni informacije, predložene v obrazloženi prošnji, glede na razmere v zadevni državi članici v preteklih dveh mesecih in v primerjavi s splošnimi razmerami v Uniji.
6. Komisija ugotovi zlasti:
 - (a) ali je azilni ali sprejemni sistem, vključno s službami za zaščito otrok, ali migracijski sistem države članice prosilke, čeprav je bil dobro pripravljen ter kljub že sprejetim ukrepom, postal nefunkcionalen zaradi množičnih prihodov državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, tako da država članica ne zmore obvladovati razmer, in ali bi lahko te razmere imele resne posledice za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema;
 - (b) ali se država članica sooča z instrumentalizacijo iz člena 1(4), točka (b), ki jo je treba obravnavati s potrebno in sorazmerno uporabo ukrepov iz te uredbe;
 - (c) ali se država članica sooča z neobičajnimi in nepredvidljivimi okoliščinami, na katere ne more vplivati in katerih posledic kljub vsej potrebni skrbnosti ni bilo mogoče preprečiti, ter kako ji tak primer višje sile preprečuje izpolnjevanje obveznosti iz člena 27, člena 51(2) in člena 60(1) Uredbe (EU) 2024/1348 ter členov 39, 40, 41 in 46 Uredbe (EU) 2024/1351.

7. Komisija pri sprejemanju izvedbenega sklepa iz odstavka 8 tega člena navede, zakaj odziva na instrumentalizacijo ni mogoče zadovoljivo obravnavati z ukrepi iz nabora orodij v skladu s členom 6(3) Uredbe (EU) 2024/1351.

8. Kadar Komisija na podlagi odstavka 5 tega člena ugotovi, da ocena iz odstavka 1 dokazuje, da so izpolnjeni pogoji iz člena 1, ob upoštevanju obrazložene prošnje iz člena 2 ter ob upoštevanju predloženih informacij in kazalnikov za zadevno državo članico iz člena 9 Uredbe (EU) 2024/1351 brez odlašanja, v vsakem primeru pa najpozneje v dveh tednih od predložitve obrazložene prošnje iz člena 2 te uredbe, sprejme izvedbeni sklep, v katerem ugotovi, ali se država članica prosilka sooča s kriznimi razmerami iz člena 1(4), točka (a) ali (b), te uredbe ali s primerom višje sile. Komisija izvedbeni sklep posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

Člen 4

Predlog Komisije in izvedbeni sklep Sveta o odobritvi odstopanj in določitvi solidarnostnih ukrepov

1. Komisija ob sprejetju izvedbenega sklepa iz člena 3 po potrebi pripravi predlog za izvedbeni sklep Sveta. O tem predlogu nemudoma obvesti Evropski parlament.

2. Predlog Komisije za izvedbeni sklep Sveta iz odstavka 1 zagotavlja spoštovanje načel nujnosti in sorazmernosti ter vključuje:

(a) kadar je ustrezno, posebna odstopanja iz členov 10 do 13, uporabo katerih bi bilo treba dovoliti državi članici;

(b) po potrebi kadar se država članica sooča s kriznimi razmerami, osnutek načrta solidarnostnega odziva po posvetovanju z državo članico, ki zagotavlja polno diskrecijsko pravico prispevajočih držav članic pri izbiri med vrstami solidarnostnih ukrepov in vključuje:

(i) kadar je ustrezno, skupni znesek prispevkov za premestitev, potrebnih za obvladovanje kriznih razmer;

(ii) kadar je ustrezno, druge ustrezne solidarnostne ukrepe iz členov 8(1), točki (b) in (c), ter raven takih ukrepov, potrebnih za obvladovanje posebnih kriznih razmer;

(iii) kadar je ustrezno, skupni znesek solidarnostnih ukrepov iz razpoložljivih zavez v letnem solidarnostnem fondu;

(iv) kadar razpoložljive zaveze v letnem solidarnostnem fondu ne pokrivajo potreb iz podtočk (i) in (ii) te točke, se v načrtu solidarnostnega odziva določijo dodatne zaveze, ki so potrebne za kritje takšnih potreb, ter

(v) okvirne prispevke vsake države članice, ki naj prispevajo svoj pravični delež, izračunan v skladu z referenčnim ključem iz člena 66 Uredbe (EU) 2024/1351, ter

(c) kadar se država članica sooča s kriznimi razmerami iz člena 1(4), točka (b), opredelitev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, ki so predmet teh razmer.

Komisija pri določanju solidarnostnih potreb države članice upošteva, ali je država članica že upravičena država članica na podlagi členov 58 in 59 Uredbe (EU) 2024/1351.

Kadar država članica v obrazloženi prošnji iz člena 2 premestitev obravnava kot primarni ali edini solidarnostni ukrep za obvladovanje razmer, Komisija to upošteva v svojem predlogu izvedbenega sklepa Sveta, kar pa ne posega v diskrecijsko pravico prispevajočih držav članic, da izbirajo med vrstami solidarnostnih ukrepov.

3. Svet v dveh tednih po prejemu predloga Komisije za izvedbeni sklep Sveta iz odstavka 1 ta predlog oceni in sprejme izvedbeni sklep, s katerim državi članici odobri uporabo odstopanj iz členov 10 do 13, ter določi načrt solidarnostnega odziva iz odstavka 2, točka (b), tega člena s solidarnostnimi ukrepi, ki jih lahko država članica koristi pri obvladovanju razmer.

4. Komisija lahko pri sprejemanju predloga izvedbenega sklepa Sveta iz odstavka 1 po potrebi sprejme priporočilo o uporabi hitrega postopka za priznanje mednarodne zaščite za nekatere kategorije prosilcev iz člena 14.

5. V izvedbenem sklepu Sveta se zagotovi spoštovanje načel nujnosti in sorazmernosti ter navedejo razlogi, na katerih temelji, ter določi datum, od katerega se lahko uporabljajo odstopanja iz členov 10 do 13, in obdobje njihove uporabe, v skladu s členom 5. Z izvedbenim sklepom Sveta se:

(a) kadar je ustrezno, določijo posebna odstopanja iz členov 10 do 13, uporabo katerih se odobri zadevni državi članici;

(b) kadar je ustrezno, določi načrt solidarnostnega odziva, ki vključuje:

(i) skupni znesek prispevkov za premestitev, potrebnih za obvladovanje kriznih razmer, ob polnem upoštevanju ocene Komisije;

(ii) druge ustrezne solidarnostne ukrepe iz členov 8(1), točki (b) in (c), ter raven takih ukrepov, potrebno za obvladovanje kriznih razmer;

(iii) skupni znesek solidarnostnih ukrepov iz letnega solidarnostnega fonda;

(iv) dodatne zaveze, potrebne za kritje potreb po obvladovanju kriznih razmer, če obstoječe zaveze v solidarnostnem fondu ne zadostujejo;

(v) posebne prispevke za vsako državo članico, za katere so bile sprejete zaveze na podlagi obveznega pravičnega deleža, izračunanega v skladu z referenčnim ključem iz člena 66 Uredbe (EU) 2024/1351;

(c) kadar se zadevna država članica sooča s kriznimi razmerami iz člena 1(4), točka (b), opredelijo državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, ki so predmet navedenih razmer.

Svet nemudoma posreduje izvedbeni sklep Evropskemu parlamentu in Komisiji.

Člen 5

Trajanje

1. Brez poseganja v odstavek 3 tega člena je obdobje uporabe odstopanj in solidarnostnih ukrepov, določenih v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3), tri mesece. Če se ta sklep ne razveljavi na podlagi člena 6(3), se lahko to obdobje enkrat podaljša za tri mesece, potem ko Komisija potrdi, da krizne razmere ali primer višje sile še vedno obstajajo.

2. Komisija lahko ob koncu obdobja iz odstavka 1 in na prošnjo zadevne države članice predloži predlog novega izvedbenega sklepa Sveta o spremembi in podaljšanju posebnih odstopanj ali načrta solidarnostnega odziva iz člena 4(5) za obdobje, ki ni daljše od treh mesecev. Če se ta sklep ne razveljavi na podlagi člena 6(3), se lahko to obdobje enkrat podaljša za tri mesece, potem ko Komisija potrdi nadaljevanje kriznih razmer ali primera višje sile. Uporablja se člen 4(3) in (5).

3. Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, členov 10 do 13 ne uporablja dlje, kot je nujno potrebno za obravnavo razmer, vsekakor pa ne dlje od obdobja, določenega v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3). Skupno trajanje uporabe ukrepov ne presega trajanja kriznih razmer ali primera višje sile in je največ 12 mesecev.

Člen 6

Spremljanje

1. Komisija in Svet stalno spremljata, ali se krizne razmere ali primeri višje sile, opredeljeni v izvedbenem sklepu Komisije iz člena 3(8), nadaljujejo.

2. Komisija posebno pozornost nameni spoštovanju temeljnih pravic in humanitarnih standardov ter lahko od Agencije za azil zahteva, da začne posebno spremljanje na podlagi člena 15(2) Uredbe (EU) 2021/2303.
3. Kadar Komisija meni, da so okoliščine, ki so privedle do ugotovitve kriznih razmer ali primera višje sile, prenehale obstajati, predlaga razveljavitev izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3). Kadar na podlagi ustreznih informacij meni, da je to primerno, lahko predlaga sprejetje novega izvedbenega sklepa Sveta o odobritvi spremembe ali podaljšanja ukrepov, sprejetih v skladu s členom 5(2).
4. Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu vsake tri mesece po začetku veljavnosti izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3) poroča o uporabi navedenega sklepa, zlasti o učinkovitosti ukrepov, sprejetih za reševanje kriznih razmer ali primera višje sile, ter ugotovi, ali se razmere nadaljujejo in ali so ukrepi še vedno potrebni in sorazmerni.

Člen 7

Koordinator EU za solidarnost

Koordinator EU za solidarnost, kakor je določeno v členih 15 in 60 Uredbe (EU) 2024/1351, poleg nalog iz navedenih členov:

- (a) podpira dejavnosti premestitve iz zadevne države članice v prispevajočo državo članico na podlagi te uredbe;
- (b) med državami članicami spodbuja kulturo pripravljenosti, sodelovanja in odpornosti na področju azila in migracij, tudi z izmenjavo dobrih praks.

V ta namen mreža EU za pripravljenost na migracije in krizno upravljanje obvešča koordinatorja EU za solidarnost v okviru ustreznih faz načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize na podlagi Priporočila (EU) 2020/1366 v njegovi prvotni različici.

Koordinator EU za solidarnost vsaka dva tedna pripravi poročilo o izvajanju in delovanju mehanizma za premestitve. Poročilo se posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu.

POGLAVJE III

SOLIDARNOSTNI UKREPI, KI SE UPORABLJAJO V KRIZNIH RAZMERAH

Člen 8

Solidarnostni in podporni ukrepi v kriznih razmerah

1. Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami lahko v obrazloženi prošnji iz člena 2 zaprosi za naslednje vrste prispevkov:
 - (a) premestitve, ki se izvedejo po postopkih iz členov 67 in 68 Uredbe (EU) 2024/1351:
 - (i) prosilcev za mednarodno zaščito,
 - (ii) upravičencev do mednarodne zaščite, ki jim je bila mednarodna zaščita priznana manj kot tri leta pred sprejetjem izvedbenega akta Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda, in sicer v primeru dvostranskega dogovora med zadevno prispevajočo in upravičeno državo članico;
 - (b) finančne prispevke za ukrepe, ki so pomembni za obvladovanje kriznih razmer v zadevni državi članici ali ustreznih tretjih državah, ob doslednem spoštovanju človekovih pravic, ki jih zagotovijo druge države članice na podlagi člena 64 Uredbe (EU) 2024/1351;
 - (c) alternativne solidarnostne ukrepe iz člena 56(2), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1351, ki so izrecno potrebni za obvladovanje kriznih razmer in v skladu s členom 65(2) in (3) navedene uredbe; taki ukrepi se štejejo za finančno solidarnost, njihova dejanska vrednost pa se določi na podlagi objektivnih meril.

2. Države članice pri izvajanju premestitev iz odstavka 1, točka (a), tega člena prednostno upoštevajo premestitev ranljivih oseb v skladu s členom 60 Uredbe (EU) 2024/1351.

Člen 9

Poravnava obveznosti

1. Kadar so dodatne zaveze za premestitev iz izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3) in zaveze, ki so na voljo v letnem solidarnostnem fondu, manjše od potreb po premestitvi, opredeljenih v tem izvedbenem sklepu Sveta:

- (a) prispevajoče države članice prevzamejo odgovornost do 100 % višine potreb po premestitvi, opredeljenih v načrtu solidarnostnega odziva, določenem v izvedbenem sklepu Sveta za prošnje za mednarodno zaščito, za katere je bila država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami, določena kot odgovorna;
- (b) pri uporabi točke (a) tega pododstavka in po potrebi prispevajoče države članice prevzamejo odgovornost, ki presega njihov pravični delež, z odstopanjem od člena 63(7) Uredbe (EU) 2024/1351;
- (c) pri uporabi točk (a) in (b) tega pododstavka se smiselno uporablja člen 63(6), (8) in (9) Uredbe (EU) 2024/1351.

Kadar se Direktiva 2001/55/ES aktivira za iste razmere, kot so navedene v členu 1(4), točka (a), in se države članice ob aktivaciji strinjajo, da ne bodo uporabljale člena 11 navedene direktive, se obvezne poravnave na podlagi tega člena ne uporabljajo. Če je z izvedbenim sklepom Sveta iz člena 4(3) zadevni državi članici odobrena uporaba člena 13, se obvezne poravnave na podlagi tega člena ne uporabljajo.

2. Kadar uporaba odstavka 1 tega člena ne zadostuje za kritje 100 % potreb po premestitvi, opredeljenih v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3), se po nujnem postopku znova skliče solidarnostni forum EU na visoki ravni v skladu s členom 13(4) Uredbe (EU) 2024/1351 in po postopku iz člena 57 navedene uredbe.

3. Upravičena država članica lahko druge države članice zaprosi, da prevzamejo odgovornost za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito, za katere je bila upravičena država članica določena kot odgovorna, namesto premestitev v skladu s postopkom iz člena 69 Uredbe (EU) 2024/1351.

4. Kadar prispevajoča država članica postane odgovorna za prošnje, ki presegajo njen pravični delež v skladu z odstavkom 1, točka (b), tega člena ali členom 13, lahko:

- (a) sorazmerno zmanjša svoj pravični delež v zvezi s prihodnjimi solidarnostnimi prispevki v okviru prihodnjih letnih ciklov Uredbe (EU) 2024/1351, in sicer za ustrezno število prošenj, za katero je ta država članica v obdobju petih let presegla svoj pravični delež,
- (b) zmanjša svoj pravični delež v zvezi s prihodnjimi solidarnostnimi prispevki, določenimi v izvedbenem sklepu Sveta, sprejetem na podlagi člena 4(3), za ustrezno število prošenj, za katero je ta država članica presegla svoj pravični delež; tako zmanjšanje se lahko zahteva le v petih letih od datuma, ko izvedbeni sklep Sveta, na podlagi katerega je država članica presegla svoj pravični delež, ne velja več.

5. Kadar namerava država članica uporabiti možnost iz odstavka 4, o tem ustrezno uradno obvesti Komisijo. Uradno obvestilo vsebuje število prošenj, za katere je država članica prevzela odgovornost, ki presega njen pravični delež, in zmanjšanje, ki ga namerava uporabiti v okviru prihodnjih letnih ciklov Uredbe (EU) 2024/1351 ali med izvajanjem izvedbenega sklepa Sveta, sprejetega na podlagi člena 4(3).

Če Komisija po zaključku pregleda uradnega obvestila iz prvega pododstavka, ugotovi, da je zadevna država članica prispevala več kot svoj pravični delež, z izvedbenim aktom zadevni državi članici odobri, da svoj pravični delež zmanjša za ustrezno število prošenj, za katero je ta država članica presegla svoj pravični delež, v okviru prihodnjih letnih ciklov Uredbe (EU) 2024/1351 ali pri izvajanju izvedbenega sklepa Sveta, sprejetega na podlagi člena 4(3), v obdobju iz odstavka 4, točka (b), tega člena za podporo drugi državi članici ali kadar so potrebne poravnave obveznosti na podlagi odstavka 1, točka (b), tega člena.

6. Kadar solidarnostnih potreb drugih držav članic, ki so upravičene države članice na podlagi člena 58 ali 59 Uredbe (EU) 2024/1351, ni mogoče izpolniti, ker je država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami, na podlagi člena 4(5), točka (b), tega člena uporabila zaveze, ki so na voljo v letnem solidarnostnem fondu, se po nujnem postopku znova skliče solidarnostni forum EU na visoki ravni v skladu s členom 13 Uredbe (EU) 2024/1351 in po postopku iz člena 57 te uredbe.

7. Kadar zaradi ukrepov, potrebnih za podporo državi članici, ki se sooča s kriznimi razmerami, in vključenih v izvedbeni sklep Sveta iz člena 4(3), druga država članica meni, da je pod migracijskim pritiskom ali da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami v smislu člena 2, točka 24 oziroma 25, Uredbe (EU) 2024/1351 ali da se sooča s kriznimi razmerami, lahko zadevna država članica zaprosi za solidarnostne ukrepe, za popolno ali delno zmanjšanje svojih solidarnostnih prispevkov v skladu z navedeno uredbo ali za solidarnostne in podporne ukrepe v skladu s to uredbo.

Komisija pri ocenjevanju obrazložene prošnje države članice iz člena 2 te uredbe poleg informacij iz členov 9 in 10 Uredbe (EU) 2024/1351 upošteva tudi, ali je ta država članica prevzela odgovornost za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, ki presega njen pravični delež.

POGLAVJE IV ODSTOPANJA

Člen 10

Registracija prošenj za mednarodno zaščito v kriznih razmerah ali primeru višje sile

1. V kriznih razmerah ali primeru višje sile lahko država članica, ki se sooča s temi razmerami, z odstopanjem od člena 27 Uredbe (EU) 2024/1348 registrira prošnje, vložene v obdobju, v katerem se uporablja ta odstavek, najpozneje v štirih tednih odkar so te prošnje podane.
2. Kadar se uporablja odstavek 1, zadevna država članica prednostno registrira prošnje oseb s posebnimi potrebami glede sprejema, opredeljenimi v Direktivi (EU) 2024/1346, ter prošnje mladoletnikov in njihovih družinskih članov.
3. Kadar se uporablja odstavek 1, lahko država članica prednostno registrira prošnje, ki so po vsej verjetnosti utemeljene.
4. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), se odstopanje iz odstavka 1 tega člena lahko uporablja le v obdobju, določenem v prvotnem izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3), in ne med poznejšimi podaljšanji na podlagi člena 5(1) ali (2).
5. Države članice v skladu s členom 3 Direktive (EU) 2024/1346 in Uredbe (EU) 2024/1348 zagotovijo, da lahko prosilci dejansko uživajo in uveljavljajo pravice iz navedenih instrumentov, takoj ko podajo prošnjo, ne glede na to, kdaj se opravi registracija. Zadevna država članica državljanke tretjih držav ali osebe brez državljanstva ustrezno obvesti v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, o uporabljenem ukrepu, lokaciji točk za registracijo, vključno z mejnimi prehodi, ki so dostopne za registracijo in vložitev prošnje za mednarodno zaščito, ter o trajanju ukrepa.
6. Ob predložitvi obrazložene prošnje iz člena 2(1) lahko država članica uradno obvesti Komisijo, da meni, da je treba uporabiti odstopanje iz odstavka 1 tega člena, preden se ji to odobri z izvedbenim sklepom Sveta iz odstavka 4(3), ter pri tem navede natančne razloge, zaradi katerih je potrebno takojšnje ukrepanje.

V takem primeru lahko zadevna država članica uporabi odstopanje iz odstavka 1 tega člena za obdobje, ki ni daljše od deset dni od dneva, ki sledi dnevu vložitve prošnje, razen če se z izvedbenim sklepom Sveta iz člena 4(3) zadevni državi članici odobri, da se odstopanje uporablja še naprej.

7. Podaljšanje obdobja za registracijo prošenj za mednarodno zaščito ne posega v obveznosti spoštovanja rokov iz člena 15(1), točka (b), Uredbe (EU) 2024/1358.

Člen 11

Ukrepi, ki se uporabljajo v azilnem postopku na meji v kriznih razmerah ali primeru višje sile

1. V kriznih razmerah ali v primeru višje sile lahko države članice v zvezi s prošnjami, vloženimi v obdobju uporabe tega člena, odstopajo od člena 51(2) Uredbe (EU) 2024/1348, in sicer tako, da podaljšajo najdaljše trajanje postopka na meji za obravnavanje prošelj iz navedenega člena za dodatno obdobje največ šestih tednov. To obdobje se ne sme uporabiti kot dodatno z obdobjem iz člena 51(2), tretji pododstavek, navedene uredbe.
 2. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), ali primeru višje sile se z odstopanjem od člena 45(1) Uredbe (EU) 2024/1348 od držav članic ne sme zahtevati, da v postopku na meji obravnavajo prošnje prosilcev iz člena 42(1), točka (j), navedene uredbe, kadar ukrepi iz kontingenčnega načrta zadevne države članice iz člena 32 Direktive (EU) 2024/1346 ne zadostujejo za reševanje teh razmer.
 3. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), lahko države članice z odstopanjem od člena 45(1) Uredbe (EU) 2024/1348 znižajo prag iz člena 42(1), točka (j), na 5 %.
 4. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), lahko države članice z odstopanjem od člena 44(1), točka (b), Uredbe (EU) 2024/1348 poleg primerov iz člena 42(1), točka (j), navedene uredbe v postopku na meji odločajo o utemeljenosti prošnje v primerih prosilcev, ki imajo državljanstvo tretje države, ali oseb brez državljanstva, ki so nekoč običajno prebivale v tretji državi, če je za te prosilce delež prošelj za mednarodno zaščito, ki so jih organi za presojo ugodno rešili, v skladu z najnovejšimi razpoložljivimi podatki Eurostata o letnem povprečju na ravni Unije 50 % ali manj, pri čemer se upoštevajo hitro spreminjajoče se potrebe po zaščiti, ki se lahko pojavijo v izvorni državi, kot se odraža v četrletnih posodobitvah podatkov Eurostata.
 5. Kadar zadevna država članica uporabi odstavek 3 ali 4 tega člena, prednostno obravnava prošnje za mednarodno zaščito, ki jih vložijo osebe s posebnimi postopkovnimi potrebami ali posebnimi potrebami glede sprejema, opredeljenimi v Direktivi (EU) 2024/1346 in v Uredbi (EU) 2024/1348, ter mladoletniki in njihovi družinski člani. Kadar se uporablja odstavek 3, 4 ali 6 tega člena, lahko zadevna država članica tudi prednostno obravnava prošnje za mednarodno zaščito, ki so po vsej verjetnosti utemeljene.
 6. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (b), lahko države članice z odstopanjem od člena 44(1), točka (b), in člena 53(2), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1348 v postopku na meji odločajo o utemeljenosti vseh prošelj, ki jih podajo državljani tretje države ali osebe brez državljanstva, ki so predmet instrumentalizacije in registrirani v obdobju, v katerem se uporablja ta odstavek.
 7. Pri uporabi odstavka 6 države članice:
 - (a) iz postopka na meji izključijo mladoletnike, mlajše od 12 let, in njihove družinske člane ter osebe s posebnimi postopkovnimi potrebami ali posebnimi potrebami glede sprejema, opredeljenimi v Direktivi (EU) 2024/1346 in Uredbi (EU) 2024/1348, ali
 - (b) prenehajo uporabljati postopek na meji za naslednje kategorije prosilcev, kadar se na podlagi individualne ocene ugotovi, da so njihove prošnje verjetno utemeljene:
 - (i) mladoletniki, mlajši od 12 let, in njihovi družinski člani ter
 - (ii) ranljive osebe s posebnimi postopkovnimi potrebami ali posebnimi potrebami glede sprejema, opredeljenimi v Direktivi (EU) 2024/1346 in Uredbi (EU) 2024/1348.
- Ta odstavek ne posega v obvezno naravo postopka na meji iz člena 46 Uredbe (EU) 2024/1348.
8. Kadar se zadevni državi članici odobri uporaba odstopanja iz odstavka 6 tega člena, se v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3) določi, ali se uporablja odstavek 7, točka (a) ali (b), na podlagi navedbe zadevne države članice v skladu s členom 2(2), točka (d).
 9. Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, ne bi smela uporabljati odstopanj od azilnega postopka iz odstavka 4 in 6 tega člena oziroma bi jih morala prenehati uporabljati, kadar obstajajo zdravstveni razlogi za neuporabo postopka na meji v skladu s členom 53(2), točka (d), Uredbe (EU) 2024/1348 ali kadar ni mogoče zagotoviti

potrebne podpore prosilcem s posebnimi potrebami glede sprejema v skladu z Direktivo (EU) 2024/1346 ali prosilcem s posebnimi postopkovnimi potrebami v skladu s členom 53(2), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1348.

10. Pri uporabi odstopanj iz tega člena se uporabljajo osnovna načela pravice do azila in spoštovanje načela nevračanja ter jamstev iz poglavij I in II Uredbe (EU) 2024/1348, da se zagotovi varstvo pravic oseb, ki zaprosijo za mednarodno zaščito, vključno s pravico do učinkovitega pravnega sredstva.

Organizacije in osebe, ki smejo na podlagi nacionalnega prava zagotavljati nasvete in svetovanje, imajo dejanski dostop do prosilcev, ki so pridržani v centrih za tujce ali se nahajajo na mejnih prehodih. Države članice lahko take dejavnosti omejijo, kadar je to po nacionalnem pravu objektivno potrebno zaradi varnosti, javnega reda in miru ali upravnega vodenja centra za tujce pod pogojem, da dostop ni resno oviran ali onemogočen.

11. Odstopanja iz tega člena ne vplivajo na postopek določitve države članice, odgovorne v okviru Uredbe (EU) 2024/1351. Ta postopek in preostali azilni postopek se zaključi na ozemlju države članice, za katero se določa odgovornost, v skladu s členom 51 Uredbe (EU) 2024/1348, če traja dlje od najdaljšega možnega trajanja azilnega postopka v kriznih razmerah ali primeru višje sile.

Člen 12

Podaljšanje rokov, določenih za zahteve za sprejem, obvestila o ponovnem sprejemu in predaje v kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), ali primeru višje sile

1. V kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), ali primeru višje sile, zaradi česar država članica, ki se sooča s takimi razmerami, ne more upoštevati rokov iz členov 39, 40, 41 in 46 Uredbe (EU) 2024/1351 ali sprejeti oseb, za katere je odgovorna na podlagi navedene uredbe, lahko države članice hkrati odstopajo od rokov iz členov 39, 40, 41 in 46 navedene uredbe.

2. Kadar država članica uporabi odstopanje iz odstavka 1 tega člena:

(a) predloži zahtevo za sprejem iz člena 39 Uredbe (EU) 2024/1351 v štirih mesecih po datumu registracije prošnje;

(b) odgovori na zahtevo za sprejem iz člena 40 Uredbe (EU) 2024/1351 v dveh mesecih po prejemu zahteve;

(c) predloži obvestilo o ponovnem sprejemu iz člena 41 Uredbe (EU) 2024/1351 v enem mesecu od prejema zadetka v sistemu Eurodac ali potrdi prejem v enem mesecu od takega obvestila ter

(d) izvede predajo iz člena 46(1) Uredbe (EU) 2024/1351 v enem letu po sprejetju zahteve za sprejem ali potrditvi obvestila o ponovnem sprejemu s strani druge države članice ali po končni odločbi o pritožbi ali reviziji odločbe o predaji z odložilnim učinkom v skladu s členom 43(3) navedene uredbe.

3. Če država članica iz odstavka 1 ne upošteva rokov iz odstavka 2, točka (a), (b) ali (d), tega člena, je odgovorna za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito na podlagi Uredbe (EU) 2024/1351 ali se odgovornost nanjo prenese.

4. Kadar se uporablja odstavek 1 tega člena, se predaja na podlagi člena 46 Uredbe (EU) 2024/1351 odgovorni državi članici, ki se sooča s kriznimi razmerami iz člena 1(4), točka (a), te uredbe ali primerom višje sile, ne izvede, dokler se ta država članica ne preneha soočati s temi razmerami, razen če se je odgovorna država članica zaradi individualnih okoliščin prosilca strinjala, da bo sprejela zadevno osebo. Če se predaja ne izvede v enem letu po sprejetju zahteve za sprejem ali potrditvi uradnega obvestila o ponovnem sprejemu s strani druge države članice ali končni odločbi o pritožbi ali reviziji odločbe o predaji z odložilnim učinkom v skladu s členom 43(3) Uredbe (EU) 2024/1351 – tudi zaradi nadaljevanja kriznih razmer iz člena 1(4), točka (a), te uredbe ali primera višje sile –, je z odstopanjem od člena 46(1) Uredbe (EU) 2024/1351

odgovorna država članica, ki se sooča s temi razmerami, razbremenjena obveznosti sprejema ali ponovnega sprejema zadevne osebe, ta odgovornost pa se prenese na državo članico, ki izvede predajo.

Člen 13

Odstopanja od obveznosti ponovnega sprejema prosilca v primeru izrednih množičnih prihodov

1. Z odstopanjem od člena 36(1), točka (b), in člena 38(4) Uredbe (EU) 2024/1351, v kriznih razmerah iz člena 1(4), točka (a), te uredbe, kadar so množični prihodi državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva tako izjemnega obsega in intenzivnosti, da bi lahko povzročili resno tveganje resnih pomanjkljivosti pri obravnavi prosilcev in s tem resno tveganje, da skupni evropski azilni sistem postane nefunkcionalen, je lahko država članica, ki se sooča s takimi razmerami razbremenjena:

(a) obveznosti ponovnega sprejema prosilca ali državljana tretje države ali osebe brez državljanstva, v zvezi s katero je bila ta država članica navedena kot odgovorna država članica na podlagi člena 16(1) Uredbe (EU) 2024/1358, če je bila ta odgovornost določena na podlagi člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1351, ali

(b) obveznosti ponovnega sprejema prosilca na podlagi člena 38(4) Uredbe (EU) 2024/1351.

Ta odstavek se uporablja le, kadar je bila prošnja registrirana v državi članici, ki se sooča s takimi razmerami, v obdobju, ki se določi v izvedbenem sklepu Sveta iz člena 4(3) te uredbe, in ne več kot štiri mesece pred datumom sprejetja tega izvedbenega sklepa Sveta.

2. Kadar se uporablja odstavek 1 tega člena in je bila država članica, ki se sooča s takimi razmerami, določena kot odgovorna na podlagi člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1351, je ta država članica razbremenjena obveznosti ponovnega sprejema zadevne osebe, odgovornost pa se prenese na državo članico, v kateri je bila registrirana druga prošnja.

Država članica, ki postane odgovorna na podlagi prvega pododstavka tega odstavka, navede v Eurodac, da je postala odgovorna država članica v skladu s členom 16(3) Uredbe (EU) 2024/1358.

3. Z odstopanjem od odstavkov 2 in 4 člena 38 Uredbe (EU) 2024/1351, kadar se uporablja odstavek 1 tega člena in mora država članica, ki se sooča s takimi razmerami, ponovno sprejeti prosilca na podlagi člena 38(4) Uredbe (EU) 2024/1351, država članica, v kateri je registrirana druga prošnja uporabi postopke iz dela III navedene uredbe, razen člena 16(2), člena 17(1) in (2), člena 25(5) ter člena 33(1) in (2), obveznost ponovnega sprejema prosilca na podlagi člena 38(4) pa se prenese na to državo članico.

Kadar na podlagi prvega pododstavka tega odstavka ni mogoče določiti nobene odgovorne države članice, je za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito odgovorna država članica, v kateri je bila registrirana druga prošnja. Ta pododstavek ne vpliva na prošnje za mednarodno zaščito, za katere je država članica poslala obvestilo o ponovnem sprejemu na podlagi člena 41 Uredbe (EU) 2024/1351 pred datumom sprejetja izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3) te uredbe.

Država članica, ki postane odgovorna na podlagi drugega pododstavka tega odstavka, navede v sistemu Eurodac, da je postala odgovorna država članica v skladu s členom 16(1) Uredbe (EU) 2024/1358.

POGLAVJE V

HITRI POSTOPEK

Člen 14

Hitri postopek

1. Kadar objektivne okoliščine kažejo, da bi lahko bile prošnje za mednarodno zaščito skupin prosilcev iz določene izvorne države ali ki so tam nekoč imele običajno prebivališče ali dela take države ali na podlagi meril iz Uredbe (EU) 2024/1347 utemeljene, lahko Komisija po posvetovanju s solidarnostnim forumom EU na visoki ravni sprejme

priporočilo za uporabo hitrega postopka, tako da zagotovi vse ustrezne informacije, da se organom za presojo olajša zlasti uporaba člena 13(11), točka (a), in člena 34(5), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1348.

2. Kadar organ za presojo po sprejemu priporočila iz odstavka 1 tega člena uporabi člen 13(12), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1348 za opustitev osebnega razgovora in člen 34(5), točka (a), navedene uredbe za prednostno obravnavo prošnje, ker je verjetno, da bo utemeljena, z odstopanjem od člena 35(4) navedene uredbe zagotovi, da se obravnava utemeljenosti prošnje zaključi najpozneje štiri tedne od vložitve prošnje.

3. Komisija se lahko pri odločanju, ali bo sprejela priporočilo iz odstavka 1, posvetuje z ustreznimi agencijami Unije, UNHCR in drugimi ustreznimi organizacijami.

POGLAVJE VI

KONČNE DOLOČBE

Člen 15

Posebne določbe in jamstva

Kadar država članica v kriznih razmerah uporabi odstopanja iz členov 10 do 13, državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva ustrezno obvesti v jeziku, ki ga razumejo ali za katerega se razumno domneva, da ga razumejo, o uporabljenih ukrepih, lokaciji točk za registracijo, vključno z mejnimi prehodi, ki so dostopne za registracijo in vložitev prošnje za mednarodno zaščito, ter o trajanju ukrepov.

Člen 16

Pripravljenost na krizo

1. Nacionalne strategije, ki jih države članice pripravijo v skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2024/1351, vključujejo tudi:

(a) preventivne ukrepe za zagotovitev zadostne ravni pripravljenosti in za zmanjšanje tveganja kriznih razmer in kontingenčno načrtovanje, ob upoštevanju kontingenčnega načrtovanja na podlagi uredb (EU) 2021/2303 in (EU) 2019/1896 in Direktive (EU) 2024/1346 ter poročil Komisije, izdanih v okviru načrta za pripravljenost na migracije in migracijske krize;

(b) analizo ukrepov, potrebnih za odziv na krizne razmere in primere višje sile ter njihovo obvladovanje v zadevni državi članici, vključno z ukrepi za zaščito pravic prosilcev za mednarodno zaščito in upravičencev do nje ter drugih oblik zaščite.

2. Države članice se lahko pri uporabi odstavka 1 posvetujejo s Komisijo ter ustreznimi organi, uradi in agencijami Unije, zlasti Agencijo za azil, ter regionalnimi in lokalnimi organi, kot je ustrezno in v skladu z nacionalnim pravom.

3. Države članice po potrebi revidirajo nacionalne strategije, pripravljene v skladu s členom 7 Uredbe (EU) 2024/1351, v vsakem primeru pa najpozneje eno leto od datuma, ko so se krizne razmere končale v skladu s členom 5 te uredbe.

Člen 17

Sodelovanje in ocenjevanje

1. Za zagotovitev nemotene uporabe ukrepov iz izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3) te uredbe koordinator EU za solidarnost takoj po sprejetju takega izvedbenega sklepa Sveta skliče prvi sestanek solidarnostnega foruma EU na tehnični ravni iz člena 14(5) Uredbe (EU) 2024/1351. Po tem prvem sestanku se solidarnostni forum EU na tehnični ravni sestane tolikokrat, kot je potrebno.

2. Država članica v kriznih razmerah lahko zaprosi za pomoč vse organe, ki lahko v kratkem času povečajo kadrovske vire svojih pristojnih organov v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1348, in za pomoč strokovnjakov, ki jih napoti Agencija za azil v skladu s členom 5, točka (a), navedene uredbe ter členom 16(2), točka (b), in členom 21(3), točka (d), Uredbe (EU) 2021/2303.
3. Komisija, Evropski parlament, Svet, ustrezne agencije Unije in država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, tesno sodelujejo in se redno obveščajo o izvajanju izvedbenega sklepa Sveta iz člena 4(3).
4. Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, Komisiji še naprej sporoča vse ustrezne podatke, vključno s statističnimi podatki, ki so pomembni za izvajanje te uredbe. Zadevna država članica Komisiji predloži tudi specifične informacije, potrebne za izvedbo pregleda na podlagi člena 6(3) in pripravo predloga za razveljavitev ali podaljšanje izvedbenega sklepa Sveta, ter vse druge informacije, ki jih Komisija lahko zahteva na tej podlagi.
5. Država članica, ki se sooča s kriznimi razmerami ali primerom višje sile, tesno sodeluje z UNHCR in vsemi drugimi organizacijami, ki jim država članica poveri naloge na podlagi tega poglavja ter Uredbe (EU) 2024/1348 in Direktive (EU) 2024/1346.
6. Komisija in Svet pri izvajanju svojih pooblastil in izpolnjevanju svojih odgovornosti na podlagi tega člena ves čas zagotavljata spoštovanje načel nujnosti in sorazmernosti.

Člen 18

Finančna podpora

1. Države članice, ki izvajajo premestitev kot solidarnostni ukrep, lahko prejmejo finančno podporo Unije pod pogoji iz člena 11(9) Uredbe (EU) 2021/1147, tudi za ukrepe za zgodnje vključevanje, ki jih izvajajo regionalni in lokalni organi.
2. Nujna finančna podpora za državo članico v kriznih razmerah se lahko zagotovi na podlagi člena 31(1), točka (a), Uredbe (EU) 2021/1147, tudi za gradnjo, vzdrževanje in obnovo sprejemnih zmogljivosti, potrebnih za izvajanje te uredbe, v skladu s standardi iz Direktive (EU) 2024/1346.

Člen 19

Sprememba Uredbe (EU) 2021/1147

V členu 31(1) Uredbe (EU) 2021/1147 se doda naslednja točka:

„(ba) kriznih razmer v smislu člena 1(4), točka (a), Uredbe (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta (*).“

(*) Uredba (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, 2024/1359, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj>).“

Člen 20

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. julija 2026.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbama.

V Bruslju, 14. maja 2024

Za Evropski parlament

predsednica

R. METSOLA

Za Svet

predsednica

H. LAHBIB